

Christine Mundhenk (red.) *Melanchthons Briefwechsel, Band T 15, Texte 4110-4529a (1546)*, bearb. von Matthias Dall'Asta, Heidi Hein, Christine Mundhenk. Stuttgart-Bad Canstatt; Verlag fromann-holzboog 2014. 664 s. EUR 298.

Arbejdet med denne moderne tekstkritiske udgave af Melanchthons brevveksling blev påbegyndt i 1963, og i de forløbne godt 50 år op til dette binds udgave er der udkommet 27 bind, hvert på godt 600 sider, bestående af register, indekser og tekster. Den brevveksling fra 1546, som dette bind indeholder, drejer sig om to af de mest dramatiske begivenheder i reformationshistorien, Luthers død og begyndelsen af den schmalkaldiske krig, hvor den katolske kejserlige overmagt agtede at udrydde lutherdommen. Hvad det første angår, er det mest bemærkelsesværdige Melanchthons skrift om og vurdering af Luthers liv og indsats indtil 1530, som blev anbragt som fortale til bind 2 af Luthers latinske værker. Det er den første Lutherbiografi, og den har været diskuteret lige siden. Melanchthon hævder bl.a., at Luthers fødselsår var 1483, ligesom han også oplyser, at Luther offentliggjorde afladsteseerne den 31. oktober 1517 ved at slå dem op på slotskirken. Som bekendt passer dette ikke så godt med Luthers egne ord om denne sag. Som i andre tilfælde bringer udgiverne her særdeles omfattende oplysninger om de talrige samtidige og senere udgaver af denne biografi, ført helt op til nutidens elektroniske (nr. 4277). Bestyrtelsen og sorgen over Luthers død, blandet med usikkerheden om kejserens mulige angreb på de lutherske optager naturligt brevskriverne i disse måneder.

Både dette emne og religionskrigen kommer også på tale i brevvekslingen mellem Melanchthon og kong Christian d. 3. af Danmark-Norge. Kongen lagde ikke skjul på, at han nu anså Melanchthon for den, som skulle lede den lutherske kristenhed, ligesom kongen erklærede om sig selv, at han "indtil jeg ligger i graven" ville beskytte den sande, evangeliske tro (4281). Da religionskrigen var brudt ud, flygtede Melanchthon med familie sammen med Luthers enke og børnene fra Wittenberg. De ville til Danmark, men måtte opgive undervejs (4469. 4528). Man kan næsten ikke forestille sig, hvad det havde betydet for historiens gang, hvis Melanchthon havde slået sig ned som professor ved Københavns Universitet!

Et brev fra Melanchthon til kongen fra begyndelsen af året giver også et fint indblik i det store udbytte, som Christian d. 3. havde af den tætte kontakt med berømtigheden. Melanchthon takker for den tilsendte pengegave, lover at føre et omhyggeligt tilsyn med de danske studenter i Wittenberg og lover kongen at leve op til sit ansvar. Det, som han her tænker på, er afsendelsen af nyheder til kongen. Melanchthons hjem var en højtplaceret nyhedscentral, han sorterede i de talrige modtagne informationer og videresendte til kongen. Således også i dette brev (4119). Kongen var dermed til stadighed uhyre velorienteret, ganske vist med nogle ugers eller måneders forsinkelse.

Martin Schwarz Lausten